

Vėluojantys klausimai apie žmogaus likimą ir literatūros mokslą

Kai mokiausi Maskvos Pasaulinės literatūros instituto aspirantūroje 1984–1987 m., Nikolajus Gėjus vadovavo Literatūros teorijos skyriui. Po skyriaus posėdžių su juo ir Irina Podgajeckaja, tuometine skyriaus moksline sekretore ir mano disertacijos vadove, daug valandų esu prasėdėjusi Centrinų literatų namų kavinukėje. Galiu sugalvoti tik vieną priežastį, kodėl šiedu žmonės pasitikėjo manimi: buvau iš Vilniaus, o jie jau pažinojo Vytautą Kubilių, Joną Lankutį ir būrelį anksčiau už mane mokslus baigusių lietuvių aspirantų. Todėl, pristatydama pašnekovą, pacituosiu Kubiliaus žodžius, pasakytus 2002 m., po mano vadovės mirties: „Kai ten turėjau reikalų dėl savo disertacijos, mačiau, kiek Maskvoje yra tų tarsi Čechovo laikų inteligentų, kuriems rūpi kito žmogaus likimas, gyvenimas, darbai, kurie labai norėtų tau padėti, bet anoj sistemoj nelabai ką tegali. Tuo metu Maskvos žurnaluose lietuvių literatūra buvo plačiai spausdinama; ir poezija, ir vidinio monologo romanai turėjo pasisekimą. Taigi domėjimasis lietuvių literatūra buvo natūralus. Į tą orbitą patekdavo ir iš Lietuvos atvykę žmonės. Jie būdavo suprantami ir priglaudžiami, jokių būdu nesijausdavo, kad į juos būtų žiūrima iš aukšto. Būtent tokį išpūdį man yra palikusi Irina ir Gėjus. Gėjus, dalyvavęs kare, į visa tai, kas vyksta, į tas nesąmones, absurdus žiūrėjo su stojiška ramybe: čia viskas laikina, viskas baigsis ir gyvenimas nueis visai ne ta kryptimi, kuri buvo valdžios užprogramuota. Jų abiejų stojiška ramybė ir gerumas buvo ryškiausias išpūdis, kurį aš prisimenu iš tų laikų.“

Enciklopedinė informacija apie pašnekovą: Nikolajus Gėjus (g. 1923), filologijos mokslų daktaras, profesorius, Rusijos MA Pasaulinės literatūros instituto vyriausiasis mokslo darbuotojas. Mokslinių interesų sritys: literatūros teorija, istorinė poetika, puškinistika. Išleistos knygos: *Žodžio menas* (*Искусство слова*, 1967); *Literatūros meniškumas. Poetika. Stilius* (*Художественность литературы. Поэтика. Стиль*, 1975); *Puškinio proza: Pasakojimo poetika* (*Проза Пушкина: Поэтика повествования*, 1989); *Chronotauras ir Saulė* (*Хронотавр и Солн-*

це, 1991); *Puškinas prozininkas. Gyvenimas. Kūryba. Kūriny*s (Пушкин-прозаик. Жизнь. Творчество. Произведение, 2008) ir kt. Gėjus yra parašęs per 200 mokslinių straipsnių.

Paklaustas, ką įtrauktų į rinktinius raštus, Gėjus pamini abi knygas apie Puškiną bei išpažintinės prozos knygą *Chronotaurus ir Saulė*.

Donata Mitaitė

Donata Mitaitė: Dar tada, kai važiauvau laikyti stojamųjų egzaminų į aspirantūrą, pajutau, kad tiek vyresni, tiek jaunesni lietuvių literatūrologai ne formaliai, bet iš tiesų nuoširdžiai siunčia Jums linkėjimų. Kada prasidėjo Jūsų pažintis su lietuviais?¹

Nikolajus Gėjus: 6-ajame dešimtmetyje apie lietuvių literatūrą ir filologiją žinojau dar labai mažai. Tiesa, pažinau Joną Lankutį, su kuriuo kartu mokėmės Pasaulinės literatūros instituto aspirantūroje, o rašytojų ir akademinėse vakarotuvėse, kaip tada būdavo sakoma, susitikdavau su Kostu Korsaku. Bet tai priešistorė. 8-ojo dešimtmečio (taip pat ir 7-ojo dešimtmečio pabaigos bei 9-ojo pradžios) situacija Maskvos akademinės filologijos institutuose atspindėjo sukuriuotų to laiko „atšilimų“ ir „atšalimų“ procesų pozityvą ir negatyvą. Tai buvo laikas, kai (to jokiū būdu negalima pamiršti) gyveno Andrejus Sacharovas, Aleksandras Solženicynas ir Dmitrijus Lichačiovas. Tai ne tik iškilios asmenybės, nepakartojami ir jų likimai, neatskiriami nuo ano laiko. Akademinėje literatūros teorijoje tada taip pat papūtė nauji vėjai ir savotiškas lūžis buvo tritominio *Literatūros teorija: Pagrindinės istorinės raidos problemos* (1962–1964) pasirodymas. Veikalą parašė jaunų mokslininkų kolektyvas, pajutęs savotišką „audros ir veržimosi“ bangą. Be to, atšilus visuomenės gyvenimo klimatui, Pasaulinės literatūros instituto Literatūros teorijos skyrius pradėjo leisti kasmetinį literatūros teorijos leidinį *Kontekst*, kuriame buvo spausdinami ir Pavlo Florenskio, Aleksejaus Losevo, Michailo Bachtino, Nikolajaus Rericho, Nikolajaus Fiodorovo veikalai, Grigorijaus Vinokuro, Levo Pumpianskio ir kitų literatūrologų tekstai, tada beveik arba visai nespausdinti. Po to, kai buvo išleistas keturtomis *Literatūros stilių teorijos*,

1 Pokalbis vyko rusų kalba, išvertė Donata Mitaitė.

skyrius susitelkė prie istorinės poetikos, nors ši tyrinėjimų kryptis oficialiai dar kėlė įtarimą. Skyrius bendradarbiavo su Sergejumi Averincevu, Michailu Gasparovu, Eleazaru Meletinskiu ir, aišku, su Aleksandru Michailovu, kuris iš pradžių buvo laikomas „nauju“ Literatūros teorijos skyriaus darbuotoju (jis pradėjo čia dirbti, kai jau buvo išleistas *Literatūros teorijos* tritomis), o paskui tapo ir skyriaus vadovu. Tais laikais teoriniai tyrimai taip suaktyvėjo, kad į skyrių buvo pasitelkta jaunų pajėgų ir gabių entuziastų. Daug vilčių teikė instituto aspirantūroje kurį laiką mokėsis ir jau pradėjęs garsėti kaip rašytojas Andrejus Bitovas. Savo indėlį į skyriaus darbą ir gyvenimą įnešė ir jauni aspirantai lietuviai, tapę lygiateisiais kolektyvo nariais. Paminėsiu Joną Lankutį, Vilių Gužauską, Aleksandrą Krasnovą, Palmirą Katinaitę, Silvestrą Gaižiūną, Saulių Žuką. Kiekvienas iš jų savo interesais, charakteriu ir tuo, kaip sprendė išsikeltus uždavinius, jau tada buvo savita kūrybinė individualybė. Šiuo požiūriu intensyvus jų dalyvavimas maskviško kolektyvo veikloje buvo, manyčiau, prasmingas abiems pusėms, kurių bendravimą savotiškai koordinavo Irina Podgajeckaja.

D. M.: Jūs – nepakeičiamas lietuvių aspirantų vadovas (tik man vadovavo Irina Podgajeckaja). Kaip dabar, praėjus dešimtmečiams, prisimenat bendravimą su jais, jų disertacijas apie lietuvių literatūrą, parašytą kalba, kurios Jūs nemokate?

N. G.: Likimas man siuntė jaunus talentingus aspirantus, net nežinau, ar jie, ar aš daugiau gavome iš šito mokytojo ir mokinio bendravimo. Visada stengiausi nieko primygtinai nepiršti pradedančiam tyrinėtojiui, kuris turi būti savitas ir savarankiškas, o tik padėti jam susirasti patikimus orientyrus vaisingiausia jo darbui kryptimi. Man buvo įdomios sankirtos tokių įvairialypių sferų, kaip rusų ir lietuvių mentalitetas, rusų ir lietuvių pasaulėvaizdis ir savitas kiekvienai literatūrai to pasaulėvaizdžio atskleidimo būdas. Pamačiau tikrąsias šiuolaikinės poezijos vertybes ir gyvą jų sąveiką su kultūriniu palikimu, nacionaliniu folkloru; visa tai – be tos ilgaamžės distancijos, kuri būdinga Europos literatūroms.

D. M.: Kubilius yra prasitaręs apie pozityvų Jūsų ir Irinos Podgajeckajos vaidmenį užsitęsusiame savo daktaro disertacijos byloje.

N. G.: Apie Kubilių sužinojau iš Palmiros Katinaitės, su kuria vėliau esame buvę pas Kubilių namuose, visi kartu daug vaikščioję po Vilnių. Būna „keistų suartė-

jimų“, Puškino žodžiais tariant. Keistai susiklostē aplinkybēs, kurių īš viso neturējo būti toje subiuokratintoje realybēje. Turiu galvoje savo vaidmenī neįpras-toje daktaro laipsnio suteikimo Kubiliui istorijojē. Pasvarstykīt patys: Vytautas Kubilius Vilniujē lietuviškai rašo knygā apie lietuvių poezijā, kurios niekas neketina skubiai versti ī rusų kalbā. Be to, dēl nerangių to laiko leidybos technikos sālygų bei Rašytojų sājungos ir VAK'o ideologinio *atsargumo* jī ir negalējo būti greit īšspausdinta. Staiga man, tada tik girdėjusiam kalbų apie Kubilių ir šiek tiek apie jo mokslinius interesus, siūloma būti tos monografijos pagrindu ginamos disertacijos oponentu. Nebūdamas lyrikos, o tuo labiau lietuvių lyrikos tyrinētōjas, aš neturėjau prioriteto nei tvirtinant disertacijā gynomui, nei tuo labiau susipažįstant su jos lietuviškai parašytu originalu, tačiau supratau, kad atsisakydamas susiklosčiusiai subtiliai situacijai tik pakenkčiau. Vytautas gynē disertacijā Vilniaus universitete, o mane su ja supažindino mano namuose Maskvoje, kur kartu prasēdējom trīs ar keturias dienas ir Vytautas perpasakojo man savo disertacijos turinī, pagrindinius konceptualius teiginius. Viskas buvo įdomu: ir pats tas nepaprastas žmogus, ir jo darbas, mintys ir samprotavimai ne tik disertacijos tema, nes kalbėjomēs apie viskā, kas tuo metu mus domino. Pora žodžių pasakysiu apie tā situacijā, kuri susiklostē, kai po puikaus gynomio disertacija turējo būti patvirtinta Maskvoje. Įvairių kliūčių atsiranda visada, bet Vytautui dēl jo didžiulio talento ir savito, nepriklausomo požiūrio jų īškilo itin daug. Tačiau, nepasant nieko, nulēmē vis dēlto ne valdiški instancijų argumentai ir instrukcijų paragrafai, o asmenybės mastas ir neeilinio darbo svarumas. Būtent pastaroji aplinkybē yra svarbiausia, ir jī įveikē visas kliūtis. O kalbant apie veiksmus, siekiančius privirsti instancijas priimti teigiamus sprendimus, nuo kurių priklausytų oficiali bylos eiga VAK'e, tai mes īš esmēs tik kalbėjomēs su žmonėmis, kurie buvo pajėgūs suprasti pašnekėsio objekto svarbā ir kaip nors paveikti bylos eigā. Kaip suveikē visa nerangi VAK'o ir jo aplinkos mašinerija, nesiiimu sprēsti.

D. M.: Jūs – Antrojo pasaulinio karo dalyvis, filologas, rašytojas. Kas šiandien dominuoja Jūsų prisiminimuose apie karā: patriotiniai jausmai, skausmas dēl žuvusių draugų, pasibjaurėjimas?..

N. G.: Pastaraisiais metais atsitiko baisiausia, kas galējo atsitikti: karā vėl imta politizuoti ir ideologiškai aktualizuoti. Išplēšiami atskiri fragmentai īš to, kā esame išgyvenę (gēdā, neviltį, sielvartā, heroikā, neapykantā, meilē, pasibjaurėjimā,

baimę ir dar daug ką), ir tai pragmatiškai panaudojama. Mane labiausiai skaudina būtent publicistiškas, vienaip ar kitaip šios akimirkos poreikiams pritaikytas požiūris į praeitį. Į *savo* praeitį, taigi ir į savo asmenišką, į artimųjų, tėvynainių bei priešininkų, tarp jų ir priešininkų kare, praeitį (laimei, iki šiol tebeturiu draugų vokiečių, su kuriais mus jungia bendra patirtis skirtingose fronto pusėse). Iš principo neperspektyvu žiūrėti į praeitį, iš anksto žinant, ką ten nori rasti, šio momento poreikiams panaudoti istorinę atmintį. Atmintis mumyse gali atlikti tik prognostinį darbą, galvojant apie mūsų pačių gyvenimą kaip būtį, reikalaujančią įsisąmoninto ir griežto, bet *dvasinio* įprasminimo.

Esama konkretaus laiko, konkrečios epochos tiesos ir netiesos. Esama ir visos būties tiesos. Esama tiesos tos epochos, kuri sudrebino visą pasaulį, visą planetą ir turbūt būtų sugluminusi nežemiškų civilizacijų stebėtojus, jei tik jų būtų buvę. Esama ir tiesos, prie kurios galima tik prisiliesti, bet negalima jos išsemti: tai neišmatuojamos žmogiškosios tragedijos (taip pat ir komedijos), kuriose dalyvaujame mes, visi Žemėje gyvenantys žmonės. Bet yra ir dar viena vertybinė aplinkybė. Į ją negalima nekreipti dėmesio – to, kas išgyventa ne *dabar*, o *ten* ir *tada* neįmanoma vėl iš naujo patirti. Paminėsiu tik visada asmeniškai man egzistuojančią ribą tarp filmų (ekrane tai akivaizdžiausiai matyti) apie 1941–1945 m. karą, kuriuose esama „tuometinio“ *čia* ir „tuometinio“ *dabar*, tai yra atkurto žmonių, kariavusių tame kare, pasaulio; galbūt tie filmai labai geri, bet jie pasakoja absoliučiai ne apie *tą* karą, kuriame aš dalyvavau. Tačiau kaip *čia* neprisiminsi Levo Tolstojaus ir jo *Karo ir taikos*. Romano autoriui, kuris anaip tol ne iš nuogirdų pažino XIX a. vidurio mūsų Kaukaze ir Kryme mirtis, prakaitą ir kraują, vyresnieji jo amžininkai, 1812 m. kovų dalyviai, priekaištavo, kad nelabai teatpažįsta jo epopėjoje save ir savo epochą, pasibaigusią dar prieš Tolstojui gimstant.

Lieka labai nebedaug dalyvių tos tragedijos, į kurią buvo įtraukti milijonai ir kurią *dabar* galima geriau pažinti ir suprasti, bet neįmanoma geriau *pamatyti* to, kas tada buvo gyva patirtis. Pakvėpuoti ano laiko oru jau nebegali niekas. Kiek pajėgiau, stengiausi tai paliudyti savo knygoje *Chronotaurus ir Saulė*, kurios žanro apibrėžti nedrįsčiau.

D. M.: Pirmą kartą apie tą Jūsų knygą išgirdau iš Vytauto Kubiliaus, būtent jis man ir pasakė, kad knyga autobiografinė. Ar Kubilius kaip nors buvo įsitraukęs į Jūsų knygos išleidimo istoriją?

N. G.: Apskritai šis romanas-rekviem kilo iš ką tik aptartos temos ir iš dalies būtent jai yra skirtas. Pora žodžių apie pačią be galo susijusią su mano gyvenimu knygą. Joje kalbama apie 4–5-ąjį praėjusio amžiaus dešimtmečius, tačiau knyga buvo išspausdinta tik 1991 m. vasarą, ir tai galima laikyti stebuklu. Tai buvo perversmo, Valstybinio nepaprastosios padėties komiteto (GKČP) ir visuotinės „griūties“ laikas, kai leidyklos gražindavo autoriams jau parengtus spaudai ar netgi surinktus tekstus. Mano *Chronotauras* stebuklingai išsigelbėjo. O iki tol jis gerą ketvirtį amžiaus pragulėjo rašomojo stalo stalčiuje, kai nesėkmingai baigėsi bandymas jį atspausdinti Aleksandro Tvardovskio redaguojamame žurnale *Novyj mir*, kurio redakcija romaną sutiko geranoriškai. Tačiau išspausdintas jis nebuvo, nes *senąjį Novyj mir* uždarė. Nesėkminga buvo ir prevencinė akcija atiduoti iki geresnių laikų rankraštį saugoti į Centrinę valstybinę literatūros ir meno archyvą (CGALI). Pasirodo, nepaisant Iljos Zilberšteino protekcijos, nespausdintų šiuolaikinių grožinių kūrinių jie priimti negalėjo, nes tai neatitiko archyvo statuso. Kitas dalykas, jei pasakojimas būtų besąlygiškai priklausęs memuarų žanrui. Į mano nedrąsius mėginimus teigti, kad yra būtent taip, nebuvo atsižvelgta, nes visi vardai knygoje netikri. Taigi klausimas dėl administracinių instrukcijų ir archyvų saugojimo tvarkos tam tikra prasme buvo tiesiogiai susijęs su pačia mano knygos esme ir jos žanru. Aš sutikau, kad Kubilius perskaitytų *Chronotaurą* dar tada, kai rankraštis gulėjo žurnalo *Novyj mir* redakcijoje, kiek žinau, jis jį perskaitė ir teigiamai įvertino.

D. M.: Suprantu, kad šis mano klausimas bus pernelyg platus, bet vis dėlto... Jūsų svetainėje kabo portretas, apie kurį labai gerai išsiminiau Jūsų žodžius: „Tai netikras mano netikros motinos tėvas.“ Dar tada, kai tik ruošiausi važiuoti į Maskvą, Saulius Žukas man sakė, kad Jūs – iš Pavolgio vokiečių. Jūsų pavardė lietuviu ausiai tikrai skamba nerusiškai. Galbūt, kad ir pavėluotai, galima sužinoti ką nors apie nepaprastą Jūsų likimą.

N. G.: Mano pavardė tikrai vokiškos kilmės, bet mano vokiečių senelis, tarp kitko, gimęs dar Puškino laikais, visą gyvenimą pragyveno Pskove. Šis klausimas labai esmingas, turint galvoje *kas yra kas* mano *Chronotaure*, nes jame prototipai užšifruoti, todėl jis ir nebuvo pripažintas memuarais. Aš pats *Chronotaurą* laikau memuariniu, bet ne dokumentiniu pasakojimu, nes jis atspindi mano ir mano artimųjų patirtį kaip mano paties sąmonės ir vaizdinio persikūnijimo faktą. Iš armijos

grįžau į Natalijos Krasinos, antrosios mano tėvo žmonos, šeimą, gyvenusią Maskvoje. Jos patėvis Aleksandras Vinteris įdėjo daug pastangų, kad ją išlaisvintų, nes ji buvo represuota ir kalėjo Tobolske. Kai jai buvo leista apsigyventi Maskvoje, ji ir gyveno akademiko Vinterio, anais laikais legendinio Dneproheso statytojo, šeimoje. Beje, jis nebuvo partijos narys, anais laikais nepartiniam užimti tokias pareigas – beveik neturintis precedento atvejis. Būtent jo portretą jūs ir matėte. Mano tėvas, Konstantinas Gėjus, Tynianovo ir Kaverino bendramokslis Pskovo gimnazijoje, Tartu universiteto studentas medikas, tapo žymiu tarybiniu veikėju ir buvo nužudytas Stalino teroro metais. Mama, Aleksandra Sočneva, kilusi iš Pskovo, buvo namų šeimininkė. Tai vis mano knygos prototipai. Norint suprasti knygos koliziją, labai svarbus šis šeimyninis „trikampis“: mano tėvas – mano tikroji motina – mano netikroji motina. Knygą *Chronotaurus ir Saulė* parašiau kaip paliudijimą apie praėjusį laiką, kaip rekviem man brangiems žmonėms ir tam, kas liks nežinoma, apie tik kartą išgyventus likimus.

D. M.: Kuo šiandien gyvena Literatūros teorijos skyrius? Jūsų veikalus laiku filologo klasikine šio žodžio reikšme parašytais darbais. Neseniai skaičiau interviu su kitu klasikiniu filologu, vienu iš Amerikos literatūrologijos autoritetų Haroldu Bloomu, kuriame daug dėmesio skiriama sąlygiškai naujoms metodologijoms ir mokykloms. Bloomas lengva ranka išdalijo antausius visiems: vadinamosiose „kultūros studijose“; jo nuomone, nėra nei kultūros, nei studijų, užtat labai dažnai akivaizdi pusiau išsilavinusių žmonių arogancija, multikultūralizmas ir feminizmas – ideologijos, kurioms literatūra kaip žodžio menas nerūpi. Beje, didžiausiu multikultūralistu Bloomas linkęs laikyti Shakespeare'ą, nes jo veikalai aktualūs visoms žemėje gyvenančioms tautoms. O kaip Jūs jaučiatės tarp madin-gų „studijų“ ir „-izmų“? Kaip Jūs juos vertinate?

N. G.: Klausimas dvilypis, iš dalies jis apie *senąjį* ir *naująjį* Pasaulinės literatūros instituto Literatūros teorijos skyrių. Turint galvoje šį kontekstą, jis ir apie šiuolaikinės literatūrologijos situaciją, kryptis bei metodologijas.

Literatūros teorijos skyriuje, kaip nulemta amžinųjų dėsnių, jau beveik du trečdaliai naujų žmonių. Po to, kai paskutiniajame praėjusio amžiaus dešimtmetyje dominavo noras „išgyventi“ bei su juo susijusi pragmatika ir eklektika, šiuo metu pas mus, kaip ir apskritai šiuolaikinėje literatūrologijoje, ieškoma orientyrų, kriterijų ir metodologinių principų, visų pirma sutvirtinančių literatūros

teorijas mokslinĀ kryptingumā. Māstant apie šitā, sakyĀĀ, *visuotinē* literatūros teorijas situaciĀ, jā galima pavadinti bŪtent lūžio situaciĀ. TurbŪt Literatūros teorijas skyriaus darbe ūiuo metu bŪtŪ sunku iūskirti kokias nors svarbiausias problemas; ūiek tiek perdedant, galbŪt sālygiūskai jas bŪtŪ galima ģvardyti kaip, viena vertus, istorinē poetikā, o kita vertus – ontologinē poetikā, kartu pabrēģiant, kad teorinēs autorefleksijas impulsai yra labai silpni. TaĀĀiau, norint sprēsti teisingai, reikia bent minimalios laiko distancijas. O kol kas Teorijas skyriuje dirbama prie dviejū kolektyviniū teoriniū veikalū: vienas jū skirtas literatūros atminties kaip universalios genetinės kategorijos problemai, o kitas – vardo, kuris struktūroja kūrybos procesā ir analitinē bei interpretacinē poģiŪrē ģ literatūros kŪrinē, problemai. Apskritai klausimas apie metodologinius ūiuolaikinēs filologijos, kaip ir bet kurios kitos mokslo ūakos, pagrindus yra esminis, mŪsū laikais ypaĀ aktualus, nes akademinis laivas aiūskiai pakrypēs ģ tiksliejū mokslū, tikslojo ūinojimo pusē. TaĀĀiau jis nēra naujas, nes susijēs su filologijos ir kultŪrologijos esme, universaliuoju filologijos kaip humanitarinio iūsilavinimo ir vertybinio poģiŪrio ģ visas ūmogaus gyvenimo sritis statusu. ūiuo metu vis aktualiau grģžti prie „globalaus“ ūios problematikos aspekto. Tik dabar mes imame atvirai svarstyti tai, kas kadaise atrodē itin reikūminga rusū religiniams māstytojams. Paminēsiu tik Sergejaus Trubeckojaus, Pavlo Florenskio, Sergejaus Bulgakovo, Semiono Franko, Nikolajus Losskio ir Vladimiro Losskio vardus, turēdamas galvoje jū sukurta teorines ir metodologines prieigas bei veikalus, kuriū koncepcijos iki ūiol svarbios. ūiandien jie laikomi beveik neaktualiais, taĀĀiau turiu galvoje ne plaĀiā ir daūnai pavirūutinē istorinē retrospektyvā, o gilū suvokimā ir praktinē *metodologinē* jū teoriejū reikūmē literatŪrologijai ir estetikai. Tai, kad literatūros teorija pirmiausia turi reflektuoti didģiulē ir daugiasluoksnē analitinē patirtē, istoriūskai ir pasaulēģiŪros prasme ģvairiakryptē metodologijā, teorinius ir terminologinius instrumentus, ypaĀ akivaizdģiai buvo suformulavēs Aleksandras ViktoroviĀius Michailovas, tapēs Literatūros teorijos skyriaus vadovu. Po ūio nuostabaus ūmogaus mirties ūios problemos taip ir liko nuoūalēje, nes jū sprendimas reikalavo esminiū pertvarkymū, perģengianĀiū vieno skyriaus, vieno instituto ar vienos leidyklos ribas. Galiu tik paminēti, kad buvo planuojama iūleisti akademinis ūymiausiū XX a. Rusijos ir uūsienio filologū veikalus su aukūtos kokybēs komentarais ir moksliniu aparatu.

Grģžtant prie man uūduotame klausime slypinĀios binarinēs opozicijos „klasikinē literatŪrologija / ūiuolaikiniai –*izmai*“, turbŪt galima sutikti su Bloomu,

atsimenant tiesą, kad nauja – tai iš tiesų visada yra tvirtai užmiršta sena. Taigi bet koks *-izmas*, turėdamas savyje ką nors naujo ar bent reikšdamas tokias pretenzijas, neturėtų būti *tik* lengvas teorinis burbulas. Tame mažičiame „tik“ ir slypi visa esmė. Bet koks *-izmas* yra tik ambicinga duoklė madai, jeigu jis esmingai nesiremia klasikos patirtimi ir ontologiniu filologijos fundamentalizmu, o be to, aišku, ir pačia be galo ilgaamžė žodžio meno organika. Juk dažniausiai madin-gieji *-izmai* būtent ir atmeta bet kokius pagrindus ir gėrisi tik patys savimi.